

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 285. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771559242224/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Fra det ny Testamente:

<i>Palladius,</i> S. 296 L. 10	<i>Mærkelige Bønner,</i> Bl. D 1 ^r	<i>Biblen 1550,</i> Joh. 14. 6
Jeg er Veyen/ Sandhed oc Liffuet.	Jeg er Veyen/ Sandhed oc Liffuit.	Jeg er veyen/ oc Sandhed/ oc Liffuit.

Vulgata: Ego sum vis, et veritas, et vita = *Luther:* Ich bin der Weg/ vnd die Warheit/ vnd das Leben.

<i>Palladius,</i> S. 297 L. 11	<i>Mærkelige Bønner,</i> Bl. C 3 ^p	<i>Biblen 1550,</i> Luc. 21. 15
Jeg vil giffue dig Mund oc Visdom/ som alle dine wuenner icke skulle kunde staa imod.	Jeg vil giffue dig Mund oc Visdom/ som alle dine wuenner icke skulle kunde staa imod/	Jeg vil giffue eder Mund oc Visdom/ huilcken alle eders Modstandere icke skulle kunde imod sige oc ey imod staa.

Vulgata: Ego enim dabo vobis os et sapientiam, cui non poterunt resistere, et contradicere omnes adversarii vestri = *Luther:* Denn ich will euch Mund und Weisheit geben/ welcher nicht sollen widersprechen mögen/ alle ewre Widerwertigen.

Alene det at baade Palladius og Mærkelige Bønner i Joh. 14.6, mangler Konjunktionen „og“ i 2. Led, og i Luc. 21.5, har „dig“ for „Eder“ og „modstaa“ for „modstaa og modsig“, skønt dette hverken begrundes af Texten i Luthers Bibel eller *Vulgata*, viser, at Grundlaget for de to Skriftsprogsamlinger maa være samme danske Oversættelse, og da denne Oversættelse er forskellig fra de kendte Bibeludgavers (Chr. Pedersens Testamente, Christiern III's Bibel), og da det er umuligt, at en fuldstændig Bibeloversættelse skulde have existeret foruden de nu kendte, maa Grundlaget have været en dansk Samling af Bibelsprog.¹ At det er denne Samling, Palladius har benyttet ogsaa til Forordet til Chr. III's Bibel, turde være utvivlsomt. Man

¹ Efter „Nogle deylige Spraack vdaß den Hellige Scrifft/ til it Gensuar aff Gud“, Bl. C 2^v—E 2^r, følger „nogle andre skøne Spraack vdaß den hellige Scrifft“, Bl. E 2^v—F 2^v. Disse sidste — mest Første-Vers fra Salmene — er udskrevet af den danske Bibel, muligvis af Laurens Benedict selv. Det er nemlig under dem Mærket L: B: findes. I det foregaaende er Talerne stadig om den første og større Samling.

sammenligne Gengivelsen af Ps. 119. 73 i Forordet *Giff mig forstand* (foran S. 60 L. 17) med Gengivelsen af Ps. 32. 8 i Palladius' „Undervisning“ og i Mærkelige Bønner: *Jeg vil giffue dig forstand* (ndf. S. 297 L. 9 og M. B. Bl. C 3^v), der begge som Grundlag har Vulgata: *da mihi intellectum; Intellectum tibi dabo*, mens Texten i Biblen 1550 lyder: *Vnderuiss mig* (Ps. 119), *Jeg vil vnderuise dig* (Ps. 32), overensstemmende med Luther *Vnterweise mich; Ich wil dich vnterweisen*. At Palladius, naar han har haft staaende en dansk Bibelsprog-Samling, har benyttet denne ved Udarbejdelsen af sine Skrifter uden at bekymre sig om dens Grundlag, er naturligt, mens det var lidet forklarligt, at han, hvis han selv havde opsøgt Skriftstederne i Biblen, da havde benyttet en Vulgata og ikke en Luther-Bibel eller den danske Bibel; — at han ikke bagefter konfereerede Citaterne med Bibeltextens, men gengav dem som de fandtes i hans Kompendium, skyldtes ikke Ligegyldighed overfor Skriftens Ordlyd, men den sædvanemæssige Benyttelse af Kiiden uden Anvendelse af komparativ Kritik: det var endnu ikke gaaet selv den mest luthersksindede Gejstlige i Blodet, at Luthers Bibeloversættelse — eller Chr. III's danske Bibel — var den eneste rette.

II.

Palladius „Undervisning i at bede“ er bevaret i to Udgaver, af hvilke den ældste findes i en Bønnebog fra 1553, den yngre i en Bønnebog fra 1562.

1. Bønnebogen fra 1553 er, som efterstaaende Facsimile-Gengivelse af Titelbladet viser, i ganske lille Oktav. Den bestaar af 18 otte-sidede Ark signeret A-A v, B-B v osv. Bogen indeholder: 1. en Bearbejdelse af Vormordsens Bønnebog, Bl. A 2^r—O 3^r, 2. En Undervisning kortelig at bede, Bl. O 3^r—R 2^r, og 3. En daglig og personlig Bekendelse Bl. R 2^r—S 4^r (udgivet foran S. 69 ff. efter Originaludgaven); til sidst findes en Indholdsfortegnelse „En